

Project Uaul da muntogna en Lumnezia

Ina grupp da tschun personas ha luvrau a Suraua e Vrin

DAD AUGUSTIN BEELI / FMR

■ **La duas jamnas vargadas ha ina grupp dil Project Uaul da muntogna luvrau egl uaul dalla Lumnezia. Risguardond las mesiras da schurmetg encunter il coronavirus han tschun personas baghegiu in trutg, fatg varga trenta schurmetgs singuls per plantas e rumiu roma d'in tagl.** Els seigien fetg satisfats da quei engaschi. La prestaziun che quella grupp da tschun personas ha gi fatg seigi veramein admirabla, ha il selvicultur digl Uffeci forestal Lumnezia manegiau. El ha retschiert agid da primavera dil Project Uaul da muntogna. L'instituziun cun sedia a Trin ei buca l'emprema gada en Lumnezia. Gia pliras gadas han gruppas luvrau en divers loghens. Cun voluntaris eis ei buc adina sempel da s'anzar e veser in resultat cuntenteivel. Il Project Uaul da muntogna capescha denton da motivar la gliued, tonpli che biars voluntaris dalla Svizra e digl exteriur s'annunzian sezs ed ein cun quei motivai. Els vulan luvrar culs mauns e veser in resultat, gidar da mantener in uaul da schurmetg ni promover ina cuntrada cultivada.

Vegnan els ni buc?

Dapi 1987 han 65 000 voluntaris luvrau per mintgamai duas ni dapli jamnas els

uuls en Svizra, Tiaratudestga, Austria, Catalugna e Principadi da Liechtenstein. En Surselva ein voluntaris stai en acziun oravontut a Curaglia. Era la Lumnezia ha saviu profitar pliras gadas dil sustegn dil Project Uaul da muntogna. Mintgamai in menader ni ina menadra scolau e cumpetent accumpogna la grupp da voluntaris, quella persuna ha contact culs organs locals dil forestalessor e coordinescha l'acziun. Igl atun vargau havevan igl uffeci forestal ed il Project Uaul da muntogna preparau ina nov'acziun els uuls lumnezians. Avon otg jamnas ha la pandemia interrut las preparativas ed ei ha pariu ch'ils voluntaris sappien buca vegnir uonn.

A cuorta vesta ha il meinagestiu dil Project Uaul da muntogna, *Martin Kreiliger*, tuttina saviu organisar in engaschi. El ha tarmess ina grupp da tschun meinagrupp en Lumnezia. Dils 27 d'avrel tochen vendergis vargau, ils 8 da matg han *Andrea Sulig*, *Riccardo Siller*, *Linus Widrig*, *Svenja Leembuis* e *Cerunnes Masoli* luvrau en plirs loghens. En Seglias, sin territori da Camuns, han els fatg varga 30 seivs e schurmetgs per plantas. La selvaschina ha terribel bugen brumbels da viazs, ed il viez vala ella selvicultura da muntogna impurtonts per stabilisar il terren spundiv. Era singulas seivs cun lattas

da larisch ha la grupp fatg a Schumials, sin territori da Surcasti. A Saluns, en territori spuretg e teis nua che la via forestala cala, han els luvrau cun pala e fusseda tschespets. En ina surfatscha cun pendenza da 100 pertschien han era bostgers e selviculturs breigia da fitgar pei. Leu han els baghegiu in trutg d'access, in'infrastructura minimala per saver cultivar a lunga vesta in uaul da schurmetg.

In'jamna ha Sulig menau l'acziun, l'altra ei Siller staus il responsabel. Omis dus giuvens inschigniers forestals ein satisfats dil resultat en Lumnezia. Omis dus manegian che las mesiras da corona seigien stadas la pli gronda sfida. Las tschun personas han stuiu viagiar al liug da lavur cun dus bus, mintgin ha duvrau atgna iseglia ed uaffens, ed era il proviant han els buc astgau parter. «Quella grupp ei stada brutal productiva», commentescha e resumescha il selvicultur *Fadri Beeli* la lavur che la grupp dil Project Uaul da muntogna ha prestau per la vischnaunca Lumnezia. Buc emblidar vul el la lavur ch'ils tschun meinagrupp han fatg en quellas duas jamnas sin territori da Vrin. El contuorn da Tgiern, en direcziun Vanescha, han els fatg uorden cun in tagl da lenna digl unviern vargau.



Iltschun meinagrappa dil Project Uaul da muntogna en acziun ella plaunca fetg teissa digl uaul da Saluns sur Surcasti.



Quellas seivs ha la grappa costruuiu silla pastira da Schumials per schurmegiar e promover ils larischs.

FOTOS MAD